

een Mening om, at Commissionen eller rettere Landmaaleren deri har overvurderet dens Beskaffenhed. — Arvefæsterne have tidligere flere Gange andraget hos Finanzministeriet om Nedsættelse i disse høie Afgifter. For at begrunde en af disse Ansøgninger lod endeel Huusmænd i Bodilfersogn deres Lodder bonitere paa lovlig Maade, som medfølgende Boniteringsforretning udviser (Bilag 3). Grundet paa denne Bonitering, har Landinspecteur Lind nu udregnet, hvad Havreafgiften vilde beløbet efter Commissionens Vedtagelse af 1 Tønde Havre pr. Tønde Land boniteret Jord til Tact 8, og efter Bilag 4 vil det sees, at Afgiften vilde være bleven over $\frac{1}{3}$ mindre, naar Boniteringen havde været foretaget, paa almindelig og lovlig Maade, idet Havreafgiften for de paagældende 25 Fæstelodder, der boniteredes, maa svares med 49 Td. $\frac{1}{4}$ Skp. $\frac{1}{4}$ Tdr., men skulde kun have svaret 31 Td. 6 Skp. $\frac{1}{4}$ Tdr. De vedkommende Arvefæstebreve ligge hos de andre, som senere paaberaades.

Det synes ogsaa, som om Autoriteterne selv have erkjendt, at Afgiften var for høit ansat, thi paa Forestilling og Forslag af Bornholms Amtsforvalter resolverede Ministeriet under 24de Februar 1862, at den af Commissionen ansatte Havreafgift nedsattes til om trent det Halve paa de saakaldte isolerede Lodder, som nu agtedes bortarvefæstede ved Auction. (Bilag 5). Men naagtet denne Afgiftsnedsættelse viste det sig, at Salget dog gik meget trevemt. Tre Lodder i Bodilfersogn var det endog saa umuligt at faae Bud paa, og først efterat den nedsatte Afgift paa disse Lodder atter var nedsat til $\frac{1}{3}$ Deel af den af Commissionen oprindelig ansatte, lykkedes det at faae dem bortarvefæstede.

Nu kunde man undres over, at Fæsterne af de tidligere Lodder gik ind paa at tage den tilstødeude raa Jord i Arvefæste mod den dobbelte Afgift. Aarsagen laa dert, at de meente sig tvungne til det, naar de ikke vilde være af med den ældre opdyrkede Jord. Naagtet det nemlig som meddeelt skulde ifølge Instruxen være en frivillig Sag, hvorvidt Fæsterne vilde modtage denne raa Jord i Arvefæste eller ikke, ville Flere bevidne, Bilag 6, at Commissionen truede dem med, at hvis de ikke toge den, saa vilde den opdyrkede Jord, der var indtaget mere, end Fæstebrevet lod paa, strax blive frataget dem, og Andre paastaae endog saa, der blev sagt, at man ved Fæsteledighed endvidere vilde tage den hele Fæstejord fra dem og alene levne dem Huset til Fraflytning. Da de fleste Fæstere havde Gjæld, hvorfor den indtagne Jord, som allerede factisk i mange Tider var betragtet som et Slags Arvefæste, var sat i Pant, kunde de ikke give Slip paa noget af den opdyrkede Jord, om ogsaa denne var større, end Fæstebrevet lod paa. De Færreste vidste desuden Rede paa, hvormegit eller hvorlidt der var af mere indtaget Jord, og Alle havde jo sat deres Lid til og deres Kraft paa den Jord, de havde, og som de derfor ikke vilde være af med. Naar saa dertil kommer, at den raa Jord tilbødes dem uden Kjøbesum, og at det varede en Naræffe, forend den fulde Afgift indtraadte, saa er det let forklarligt, at de foretrak at gaae ind paa de haarde Arvefæstevillaar, især naar man veed, hvor let Almuen i Almindelighed er til at flyde Fremtiden fra sig, stolende paa: den Tid, den Sorg.

Til Oplysning om Arvefæsteafgifternes Størrelse have vi samlet optegnet 56 Stykker Arvefæstebreve (Bilag 7), hvoraf dog de 2 ere tilbagehente af Cierne. Vi kunde samlet mange flere, men ansee disse, der ere samlede fra forskjellige Egne her paa Den, tilstrækkelige til at give et Billede af Forholdet. — I de følgende Beregninger have vi lagt det paa Lodderne hvilende Hartkorn til Grund, fordi Hartkornet, efter Meddelelse fra den gamle Landinspecteur Lind, der saa noie kjender de bornholmske Forhold, „staaer i samme Forhold over hele Bornholm og betegner ligesaa vel paa Lyngen og Udmærkerne som paa Indmærkerne Sordernes Skatteevne“ (Bilag 8 a).

Efter den Arvefæstefjøderne hoslagte Optegnelse indeholde de nævnte 56 Arvefæstefjøder, for den raa Jords Vedkommende, et Hartkorn af c. $9\frac{3}{4}$ Tønder, med en aarlig Afgift af 191 Tdr. Havre. Benytte vi de 5 sidste Aars Capitelstart, saa er Middeltarten paa 1 Td. Havre 3 Rd. 2 Mk. 5 Sk. Arvefæsteafgiften af de 56 Lodder andrager der-